

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ناشر: معاونت فرهنگی سازمان اوقاف و امور خیریه

چاپ: اسوه

قطع: جیبی

نوبت چاپ: اول / تابستان ۱۳۹۱

شمارگان: ۴۰۰۰۰ نسخه

سایت سازمان: www.awqaf.ir

سایت معاونت: www.mfso.ir

سایت مجتمع: www.mfpo.ir

آدرس: تهران، خ نوفل لوشاتو، سازمان اوقاف و امور خیریه، معاونت فرهنگی

آدرس مجتمع: قم، خیابان صفاییه، کوچه ممتاز، کوی ۷، پلاک ۳۲

مجتمع فرهنگی پژوهشی معاونت فرهنگی سازمان اوقاف و امور خیریه

تلفن: ۰۲۵۱-۷۷۴۶۴۳۱ - ۰۲۵۱-۷۷۳۷۱۳۱ نمابر: ۰۲۵۱-۷۷۳۷۱۳۱

جوان خیلی آرام و متین به مرد نزدیک شد و با لحنی مؤدبانه گفت: «ببخشید آقا! من میتونم یه کم به خانوم شما نگاه کنم و لذت ببرم؟» مرد که اصلا توقع چنین حرفی را نداشت و حسابی جا خورده بود، مثل آتشفشان از جا در رفت و میان بازار و جمعیت، یقه جوان را گرفت و عصبانی، طوری که رگ گردنش بیرون زده بود، او را به دیوار کوفت و فریاد زد: «مرتیکه عوضی، مگه خودت ناموس نداری... خجالت نمیکشی؟»

جوان اما؛ خیلی آرام، بدون اینکه از رفتار و فحشهای مرد عصبی شود و واکنشی نشان دهد، همانطور مؤدبانه و متین ادامه داد: «خیلی عذر میخوام، فکر نمیکردم این همه عصبی و غیرتی بشین، دیدم به خاطر وضع ظاهر خانومتون دارن بدون اجازه نگاه میکنند و لذت میبرن، من گفتم حداقل از شما اجازه بگیرم که نامردی نکرده باشم... حالا هم یقمو ول کنین، از خیرش گذشتم!» مرد خشکش زد... همانطور که یقه جوان را گرفته بود، آب دهانش را قورت داد و زیرچشمی زنش را برانداز کرد.

امام علی(ع) می فرمایند: من و فاطمه به محضر مبارک رسول خدا (ص) مشرف شدیم و او را در حالی که شدید گریه میکرد مشاهده نمودیم، به او گفتیم: «پدر و مادرم به فدایت، چه چیزی شما را به گریه واداشته است؟» فرمود: «ای علی در شب معراج که به آسمان رفتم، زنان امت خود را در عذاب شدیدی دیدم؛ به طوری که آنها را نشناختم. از همین رو برای آنچه از شدت عذاب آنها دیدم گریان هستم.» بعد فرمود: «زنی را دیدم که او را به موهایش آویزان کرده بودند و مغز سرش میجوشید. زنی را دیدم که گوشت بدنش را میخورد و آتش از زیر آن زبانه میکشید...»

حضرت فاطمه(س) خطاب به پدر بزرگوارش فرمود: «به من بگو که این زنان چه کرده بودند که خداوند چنین عذابی را برای آنان مقرر فرموده است؟» حضرت پاسخ داد: «آن زنی که او را به موهایش آویزان کرده بودند، برای این بود که موهایش را از مردان نامحرم نمیپوشانید. اما آن زنی که گوشت بدنش را میخورد، بدنش را برای مردم زینت میکرد.»

سوالات شرعی متداول درباره حجاب

۱- کیفیت پوشش بانوان

پوشش بدن برای بانوان باید چگونه باشد؟

همه مراجع (به جز آیت الله صافی): زن باید تمام بدن و موی خود را (به جز گردی صورت و دست ها تا مچ) در برابر مرد نامحرم بپوشاند.
آیت الله صافی: زن باید تمام بدن و موی خود را در برابر نامحرم بپوشاند و بنابر احتیاط واجب، باید دست و صورت را نیز بپوشاند.

۲- پوشیدن لباس رنگ روشن بانوان

آیا پوشیدن لباس هایی با رنگ روشن - نه به قصد جذب نگاه مرد نامحرم - حرام است؟

همه مراجع: اگر باعث جلب توجه نامحرم و مفسده نشود، اشکال ندارد.
تبصره: اگر لباس به گونه ای باشد که زینت محسوب شود، پوشاندن آن واجب است.

۳- پوشش صورت

زنی که می داند به جهت چهره زیبایی که دارد، مردان نامحرم به او نگاه می کنند، چه وظیفه ای دارد؟ آیا پوشاندن آن واجب است؟

آیات عظام امام، سیستانی، فاضل، مکارم و نوری: اگر باعث مفسده نشود، پوشاندن چهره بر او واجب نیست؛ ولی مردان وظیفه دارند به او نگاه نکنند.

آیات عظام بهجت، تبریزی و وحید: اگر باعث جلب توجه مرد نامحرم شود، بنا بر احتیاط واجب باید چهره خود را بپوشاند.

آیت الله صافی: باید چهره خود را در برابر نامحرم بپوشاند.

۴- پوشیدن زیورات

اگر زیورات زن (مانند گردن بند و انگو) در معرض دید نامحرم باشد،
چه حکمی دارد؟

همه مراجع (به جز آیت الله سیستانی): باید از دید مرد نامحرم، پوشانده شود.
آیت الله سیستانی: پوشاندن گردن بند از دید نامحرم واجب است؛ ولی پوشاندن انگو، دستبند، حلقه
از دواج و انگشتر واجب نیست.

۵- پوشاندن پشت و روی پا

آیا پوشاندن پشت و روی پا در مقابل نامحرم واجب است؟

همه مراجع (به جز آیت الله تبریزی و آیت الله مکارم): آری، باید آن را از نامحرم بپوشاند.
آیت الله مکارم: خیر، واجب نیست؛ ولی بهتر آن است که بپوشاند.
آیت الله تبریزی: پوشاندن زیر چانه واجب است؛ ولی پوشاندن روی پا تا مچ بنا بر احتیاط واجب است.

تبصره: لازم نیست پشت و روی پا به وسیله جوراب پوشانده شود؛ بلکه اگر به وسیله چادر و مانند آن نیز پوشانده شود، کافی است.

۶- پوشیدن جوراب نازک

پوشیدن جوراب نازک چه حکمی دارد؟

همه مراجع: اگر ظاهر پا در آن پیدا باشد، پوشیدن آن جایز نیست.

۷- پوشش زن مقابل کودک نابالغ

آیا بر زن لازم است خود را در مقابل بچه نابالغ بپوشاند؟

همه مراجع (به جز بهجت، تبریزی و مکارم): اگر خوب و بد را می فهمد و احتمال می دهد که نگاهش به بدن زن، موجب تحریک شهوتش (کودک نابالغ) شود؛ بنابراین احتیاط واجب، باید بدن و موی خود را از او بپوشاند.

آیت الله بهجت: اگر خوب و بد را می فهمد، بنابراین احتیاط واجب باید بدن و موی خود را از او بپوشاند.

آیات عظام تبریزی و مکارم: خیر، لازم نیست؛ ولی بهتر است، بدن و موی خود را از پسری هم که خوب و بد را می فهمد، بپوشاند.

۸- پوشاندن چهره‌ی آرایش کرده

آیا زن باید چهره آرایش کرده خود را از نامحرم بپوشاند؟

همه مراجع (به جز آیت الله مکارم): آری، باید از نامحرم بپوشاند.
آیت الله مکارم: بنا بر احتیاط واجب، باید از نامحرم بپوشاند.

۹- آرایش صورت

آیا باید سرمه چشم، اصلاح صورت و ابروهای رنگ کرده را از نامحرم پوشانند؟

امام: پوشاندن اصلاح صورت واجب نیست؛ ولی پوشاندن سرمه چشم و رنگ ابرو - اگر نزد عرف زینت محسوب شود - واجب است.

آیات عظام بهجت و صافی: باید آن را از نامحرم پوشانند.

آیت الله تبریزی: پوشاندن اصلاح صورت - به گونه ای که نزد زنان کهنسال و یا کمی کمتر از آن متعارف است - واجب نیست.

آیت عظام سیستانی، مکارم و نوری: پوشاندن آن از نامحرم واجب نیست.

آیات عظام خامنه ای، فاضل و وحید: اگر زینت محسوب می شود، باید آن را از نامحرم پوشانند.

تبصره: اگر موارد یاد شده به گونه ای باشد که باعث مفسده و جلب توجه مرد نامحرم شود، پوشاندش واجب است.

۱۰- لنز آرایش

گذاشتن لنز آرایش برای بانوان چه حکمی دارد؟

همه مراجع (به جز آیت الله مکارم و آیت الله نوری): اگر عرفاً زینت محسوب نشود، اشکال ندارد.
آیت الله مکارم و آیت الله نوری: اشکال ندارد.

۱۱- عکس گرفتن بدون حجاب

آیا زن می تواند بدون حجاب، نزد عکاس (نامحرم) عکس بیندازد؟

همه مراجع: خیر، جایز نیست.

۱۲- حکم بے توجهی دختران فامیل نسبت به پوشش

آیا عدم پوشش دختردایی، دختر عمه، دختر خاله و دخترعمو - که تأثیری در فرد ندارد- گناه است؟

همه مراجع: آری، گناه است و باید خود را بپوشانند و با سایر نامحرمان تفاوتی ندارند و نگاه شما بر مو و بدن آنان جایز نیست.

۱۳- پوشاند لباس های زینتے

اگر در موردی لباس (مانند روسری، بلوز و ...) به جهت رنگ روشن و جذابش در نظر عرف زینت محسوب شود، آیا پوشاندن آن واجب می شود؟

همه مراجع: آری، اگر لباس به گونه ای باشد که عرفا زینت محسوب شود، پوشاندن آن واجب است

۱۴- پوشیدن لباس مرد توسط زن در خانه

گاهی به مدت کوتاهی و به طور موقت لباس شوهر را در منزل می پوشم،
یا این کار جایز است؟

امام خمینی و آیت الله بهجت: بنا بر احتیاط واجب جایز نیست.
همه مراجع (به جز امام خمینی و آیت الله بهجت): خیر، اشکالی ندارد.

۱۵- مشخص شدن حجم موی زن از زیر چادر

مشخص شدن حجم موی زن از زیر چادر چه حکمی دارد؟

همه مراجع: اگر باعث تهییج شهوت دیگران نشود، اشکال ندارد.

۱۶- پوشیدن کفش های پاشنه بلند

آیا پوشیدن کفش های صدادار برای بانوان اشکال دارد؟

همه مراجع: اگر باعث جلب توجه مرد نامحرم و مفسده شود، پوشیدن آن اشکال دارد.

۱۷- حکم پوشیدن مانتوهای تنگ

پوشیدن مانتوهایی که برجستگی های بدن (مانند سینه و پشت) را نمایان می سازد، چگونه است؟

همه مراجع: اگر باعث تهییج شهوت باشد، جایز نیست.

۱۸- آرایش اندک صورت

آیا آرایش خیلی کم، در حدی که صورت انسان از بی حالی در بیاید، اشکال دارد؟

همه مراجع (به جز آیت الله مکارم و آیت الله نوری): اگر به حدی باشد که زینت شمرده شود، باید آن را از نامحرم بپوشانند.
آیت الله مکارم و آیت الله نوری: اشکال ندارد.

۱۹- بیرون آمدن غیر عملی موی سر

اگر موی زنی به طور غیر عمد بیرون باشد، آیا گناه کرده است؟

همه مراجع: اگر بدون توجه و به طور غیر عمد، بیرون باشد، گناه نکرده است، و از زمانی که متوجه شد، باید تمام آن را در برابر نامحرم بپوشاند.

۲۰- غفلت از حجاب

اگر سهوا چادر کنار رود و در معرض دید نامحرم باشد، اشکال دارد؟

همه مراجع: خیر، نگاه است؛ ولی از زمانی که متوجه شد، باید قسمت هایی از بدن که نمایان است، (و با لباس پوشیده نشده) بپوشاند.

۲۱- اطاعت از شوهر برای آرایش کردن در بیرون از منزل

اگر شوهری از همسرش بخواهد که برای بیرون از منزل آرایش کند،
آیا اطاعت او لازم است؟

همه مراجع: خیر، اطاعت او در اینجا لازم نیست.

توضیحات:

۱- همه مراجع: حضرات آیات، امام خمینی، خامنه‌ای، بهجت، فاضل، تبریزی، صافی، سیستانی، نوری، وحید و مکارم.

۲- مفسده: مقصود از مفسده این است که نگاه کردن به شخصی یا فیلم و عکسی باعث به گناه افتادن انسان شود و فکر و ذهن وی را به سوی شهوت رانی بکشانند.

۳- احتیاط واجب: منظور از احتیاط واجب آن است که مجتهد روی جهاتی فتوای نهایی خود را بیان نکرده باشد، در این صورت مقلد می‌تواند به آن احتیاط عمل کند، و می‌تواند در آن مسأله به مرجع دیگری مراجعه نموده، و به فتوای آن مرجع عمل نماید. ولی «احتیاط مستحب» چنین نیست؛ می‌تواند آن را عمل کند، یا رها نماید و نمی‌تواند در آن مسئله به مجتهد دیگر رجوع کند.

۴- جلب توجه: منظور از جلب توجه اینست که مدل دوخت و رنگ و جنس پوشش (لباس، کفش، عینک و...) یا رفتار انسان به گونه‌ای باشد که بیننده می‌خواهد به نگاه و توجهش ادامه دهد.

۵- عرف: در فقه منظور از عرف، عرف متدینین است. اگر کسی بخواهد بداند که یک نوع لباس خاص آیا زینت است یا خیر، باید ببیند افرادی که به احکام و موضوعات شرعی آگاهند، آن لباس را زینت می‌دانند یا نه، لذا نظر افرادی که نسبت به مسایل دینی آگاهی ندارند ملاک نمی‌باشد.

منابع:

توضیح المسائل مراجع و تحریر الوسیله، امام خمین؛ جامع الاحکام، آیت الله صافی؛ هدایة العباد آیت الله صافی؛ صراط النجاة، آیت الله تبریزی؛ جامع المسائل، آیت الله فاضل؛ منهاج الصالحین، آیت الله سیستانی؛ منهاج الصالحین آیت الله وحید و دفاتر حضرات آیات: بهجت، وحید، تبریزی، صافی، نوری و استفتائات حضرات آیات امام خمینی، خامنه ای، نوری، مکارم، بهجت (به نقل از احکام نگاه و پوشش، احکام ازدواج، احکام زن و شوهر و رساله دانشجویی، سید مجتبی حسینی)